

Ulriksdal 5 november 2024

Till
Klimat- och näringslivsdepartementet

För kännedom till
Energimyndigheten
Skogsstyrelsen
Naturvårdsverket
Skogsutredningen

WWF:s remissvar

Promemoria KN2024/01751 - Hållbarhetskriterier för vissa bränslen och en ny reduktionsplikt

Övergripande

- WWF begränsar sig i detta remissvar enbart till frågan om hur Sverige avser att implementera hållbarhetskriterier som rör svenska primära skogsbränslen och markanvändning i Sverige enligt EUs förnybartdirektiv (RED III).
- WWF har i sak inte någon invändning mot föreslagna tillägg i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och biobränslen avseende markkriterier som rör skog.
- WWF menar dock att föreslagen lag (2010:598) och tillägg av hållbarhetskriterier inte överensstämmer med slutsatsen att Sverige *har en tillämplig lagstiftning eller övervaknings- och kontrollsystem som innebär en låg risk* för verksamhetsutövare att införskaffa primära skogsbränslen inom berört avverkningsområde utan att bryta mot markkriterier i RED III.
- WWF menar att Skogsstyrelsens slutredovisning till regeringen¹ avseende kostnadseffektiv implementering av RED III i delar är en chimär avseende lagstiftning och tillsyn relativt förväntningarna i RED III. Mer om detta i avsnitt nedan.
- WWF menar därmed att Sverige inte kan klassas som ett lågrisk- eller A-land avseende säkerställandet av markkriterier i RED III och detta kommer försvåra för biobränslesektorn. Genomgripande skogspolitiska förändringar behövs för att svensk förvaltning ska kunna användas av bioenergisektorn som verifierat för efterlevnad av hållbarhetskrav inom RED III.
- WWF vill också framföra att regeringens direktiv till pågående skogsutredning innebär tydliga steg mot att ytterligare underminera Sveriges möjlighet till att klassas som A-land.

¹ [Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet - Slutredovisning](#)

- Nedan ges detaljerade synpunkter på WWFs ståndpunkt i relation till promemorian och den av Skogsstyrelsens slutredovisning till regeringen avseende RED III.

Promemoria markkriterier, Skogsstyrelsens slutredovisning & verkligheten

Primära skogsbränslen mer än grenar och toppar

RED III relaterar till alla primära skogsbränslen det vill säga även rundved som används som brännved i exempelvis fjärrvärmeverk eller som kan komma att användas för produktion av biodrivmedel. Promemorian omnämner dock enbart grenar och toppar (sid 51 & 65). Rundvirke kan även bortsorteras som vrak vid industri och kan då gå som brännved. Det är tveksamt ifall vrak i detta fall kan anses som en industriell restprodukt. Något som promemorian borde förhålla sig till.

Markkriterier i relation till befintlig skogsvårdslag

Enligt promemoria föreslagen lagstiftning, 2 kapitel, 12§ anges att det kan påvisas att det *både finns en nationell eller regional lagstiftning som är tillämplig inom avverkningsområdet och system för övervakning och kontroll av samma område* som säkerställer att markkriterier för primära skogsbränslen efterlevs.

Avseende svensk skogsvårdslagstiftning bör påpekas att den är en så kallad minimilag² som i bästa fall (men inte alltid) ska garantera att *befintliga* naturvärden skyddas upp till den så kallade intrångsbegränsningen, det vill säga från 10 till under tre procent av värdet av berörd del. Hänsyn eller skydd utöver denna nivå ligger inom ramen för det frivilliga sektorsansvaret såvida inte staten går in med formellt skydd och markersättning. Därtill finns inget lagligt krav på skapande/lämnande av död ved eller träd som kan utvecklas till naturvärdesträd. Därmed kan inte befintlig lag användas som verifikat för efterlevnad av RED III.

Skogsstyrelsen anser i sin slutredovisning till regeringen att skogsvårdslagen täcker upp för en rad av markkriterier i RED III. Detta antagande bekräftas även i promemorian (sid 68). Detta är en chimär som WWF starkt ifrågasätter och som även går att leda i bevis.

Markkriteriet – Lag och principer för hållbart skogsbruk

Enligt RED III artikel 29.6a iv) förväntas lagstiftning säkerställa principer för hållbart skogsbruk vid skörd av primära skogsbränslen. Skogsstyrelsen redovisar till regeringen att man sammantaget bedömer att den reviderade artikeln inte föranleder behov av anpassningar av gällande lagstiftning. Bland annat försöker Skogsstyrelsen leda i bevis att tillämpning av skogsvårdslagens 30§ och miljöbalken säkerställer principer för hållbart skogsbruk. Detta resonemang är ytterst märkligt då skogsvårdslagen politiskt har konstaterats vara en minimilag och vi idag befinner oss i en osäkerhet avseende miljöbalkens begränsning av skogsbrukets potentiellt negativa inverkan på hållbarheten. Och om lagstiftningen säkrade principer för ett hållbart skogsbruk skulle skogssektorns frivilliga målbilder eller för den delen certifiering vara överflödiga.

Att Skogsstyrelsens bedömning om att lagstiftningen säkerställer principer för hållbart skogsbruk är felaktig bekräftas också av statistik, hänsynsuppföljningar, fördjupad utvärdering av miljömålet Levande skogar, domstolsärenden samt klagomål och avvikelser inom det certifierade skogsbruket.

² En skogspolitik i takt med tiden, Prop 2007/08:108

Världsnaturfonden WWF
Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Allmänt: info@wwf.se
www.wwf.se

Markkriteriet – Tröskelvärde hyggesstorlek

Enligt RED III artikel 29.6a iv) förväntas att det finns ett i landet fastslaget tröskelvärde för maximal storlek för hyggen. Här argumenterar Skogsstyrelsen dels för att en sådant lagbundet tröskelvärde finns för skogsbruk i den fjällnära skogen (18 a § skogsvårdslagen) det vill säga att tillstånd till avverkning i fjällnära skog som är större än 20 hektar får endast ges om det finns särskilda skäl för det. Här kan man fråga sig om denna begränsning är den nivå som avses i RED III. Men därtill hänvisar Skogsstyrelsen för övriga landet till skogsvårdslagens 30§ utifrån att en *"begränsning av hyggenas storlek ska eftersträvas"* samt 11 § skogsvårdslagen om högsta tillåtna areal för föryngringsavverkning på brukningsenheter större än 50 hektar. WWF ifrågasätter starkt att dessa lagparagrafer sätter tydliga tröskelvärden för hyggesstorlek. Därtill ifrågasätter vi att system för översyn och kontroll, det vill säga lagtillsynen, begränsar hyggesstorleken i det svenska skogsbruket. Mer om tillsynen i avsnitt nedan.

Sammantaget innebär detta återigen att Skogsstyrelsens bedömning i frågan är en skönmålning som också återges i promemorian (sid 68).

Markkriteriet – Tröskelvärde död ved

Enligt RED III artikel 29.6a iv) förväntas att det finns lokalt och ekologiskt lämpliga bevarandetröskelvärden för extraktion av död ved vid skörd av primära skogsbränslen. Men liksom med hyggesstorleken hänvisar Skogsstyrelsen till 30§ i skogsvårdslagen och att döda träd i första hand ska lämnas kvar med hänvisning till allmänna råd. Därtill kan skrivningen i RED III även tolkas som att man ska skapa död ved upp till bevarandetröskelvärden.

Att skogsvårdslagen leder till ekologiskt lämpliga bevarandetröskelvärden avseende död ved är inte med verkligheten överensstämmande.

Markkriteriet – Stubbskörd

Enligt RED III artikel 29.6a iv) ska stubbskörd undvikas. I Sverige ingår dock idag möjligheten att skörda stubbar inom ramen för pågående markanvändning. Vilket Skogsstyrelsen i sin slutredovisning till regeringen indirekt bekräftar när man skriver *"Vid stubbskörd bör enligt Skogsstyrelsens allmänna råd till 30 § en viss andel av både gran- och tallstubbar lämnas samt samtliga stubbar av lövträd"*. Myndigheter har enligt miljöbalken möjlighet att i vissa fall begränsa stubbskörd men det är idag en allmänt tillåten skogsbruksåtgärd inom pågående markanvändning. Att stubbskörd idag inte sker har andra anledningar än rättsliga. Skogsstyrelsen framhåller här även rekommendationer, men dessa är inte lagligt bindande.

Med andra ord har Sverige inte någon lagstiftning som förespråkar att stubbskörd ska undvikas.

Markkriteriet – Avverkningsystem som minimerar negativ påverkan på mark, biologisk mångfald och livsmiljöer

Enligt RED III artikel 29.6a iv) ska man vid skörd använda avverkningsystem som minimerar negativ påverkan på markens beskaffenhet, inbegripet packning, och på biologisk mångfald och livsmiljöer. Här medger Skogsstyrelsen att skogsvårdslagen inte föreskriver val av avverkningsystem för att minimera negativ påverkan. Med andra ord har myndigheten inget lagrum att föreskriva andra avverkningsmetoder, som kan ha mindre negativ påverkan, än kalhyggesbruk.

Återigen hänvisar Skogsstyrelsen till 30§ i skogsvårdslagen med allmänna råd utifrån att skador ska begränsas/förhindras. Men om skogsvårdslagen är tillräcklig kan man fråga sig då varför man Skogsstyrelsen då har känt sig uppmanad att samordna arbetet med skogssektorns "frivilliga" målbilder avseende miljöhänsyn som går utöver lagstiftning.

Därtill visar Skogsstyrelsens begränsade uppföljning systematiska brister i miljöhänsyn i skogsbruket såsom att 47% av avverkningsarealen endast hade mellan 0-5% hänsyn och att 39% av strandlinjer saknade kantzoner.³

Markkriterier – urskog, gammal skog & skog rik på biologisk mångfald

Enligt RED III artikel 29.6a iv) och artikel 29.6a vi) ska skörd av primära skogsbränslen inte komma från skogsbruk som innebär en försämring av urskog, av gammal skog enligt definition i berört land eller skadar skog med stor biologisk mångfald rik på arter konstaterad av myndighet.

Sverige använder sig av två begrepp, naturskog och gammal skog, för ett engelskt begrepp, "old growth forest", i EU policy. Förutom att detta i sig skapar förvirring förutsätter EU att medlemsländer ska nyttja EUs vägledning för att definiera, kartlägga, övervaka och skydda ur- och naturskogar. Regeringen gav Skogsstyrelsen snäva direktiv som landade i ovetenskapliga tröskelvärden för att avgränsa "gammal skog" som inte är förenligt med EUs vägledning. Promemorian befäster den ovetenskapliga avgränsningen av "gammal skog". Vi bedömer att detta inte ligger linje med EUs förväntan att hållbara primära skogsbränslen inte ska komma från "old growth forests".

Avseende urskog, gammal skog och skog med stor biologisk mångfald, som inte är formellt skyddade, menar Skogsstyrelsen att dessa kan konstateras i samråd för åtgärder som väsentligt kan ändra naturmiljön enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Men menar att det finns behov av utvidgning/förtydligande av samrådssplikten enligt 12 kapitlet 6 § miljöbalken som en möjlighet att säkerställa att skogsbiomassa från dessa skogar inte blir klassat som förnybar energiråvara.

WWF menar att det här finns ett legalt vakuum. Den legala ansvarsfördelningen för att identifiera dessa skogar, att tillse att skörd inte skadar dessa skogar samt säkerställandet hur primära skogsbränslen från dessa skogar inte felaktigt klassas som *hållbara* är oklart. Man kan säga att svensk skogspolitik befinner sig i ett "limbo" avseende ansvar gentemot EU-rätt.

Därtill vill vi påpeka att både direktiv till samt förslag till förslag i pågående skogsutredning, ifall de genomförs, ytterligare försvagar Sverige möjlighet till att klassas som A-land.

³ [Miljöhänsyn vid förnygringsavverkning - Skogsstyrelsen](#)

Världsnaturfonden WWF
Ulriksdals Slott
170 81 Solna

Växel: 08 624 74 00
Allmänt: info@wwf.se
www.wwf.se

Markkriteriet – nationally determined contribution (NDC) till UNFCCC (LULUCF)

Enligt RED III artikel 29.7 ii) ska skörd av primära skogsbränslen möta åtaganden avseende att nå nationellt LULUCF mål. Detta styrs inom EU genom LULUCF förordningen där Sverige åtagande är att till 2030 ha ökat sänkan i LULUCF sektorerna med 4 Mton CO₂eq i förhållande till medelvärdet för 2016-2018.

Skogsstyrelsen menar i sin redovisning till regeringen att Sverige lever upp till detta kriterium genom att ha ratificerat Parisavtalet och Sverige ingår i EU:s nationellt fastställda bidrag (NDC) som omfattar utsläpp från och upptag i sektorn för markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk (LULUCF).

WWF menar att detta är en märklig slutsats då Sverige uppenbarligen har svårt att nå sitt nationella EU beting inom LULUCF.⁴

Promemorian förhåller sig inte till denna fråga då den främst berör lagstiftning gentemot verksamhetsutövare, men detta är en viktig fråga utifrån att Sverige förväntas efterleva RED III.

Markkriterier i relation till övervaknings- och kontrollsystem

Promemorian förhåller sig inte till frågan om Sverige har ett fungerande övervaknings- och kontrollsystem för att säkerställa efterlevnaden av RED III avseende primära skogsbränslen.

Här behövs en tydlighet avseende fördelning av tillsynsansvar mellan Skogsstyrelsen, länsstyrelser samt Energimyndigheten. Som redan påpekats behöver lagar som berör skogsbruk utvecklas och förtydligas men även tillräckligt med resurser tillsättas. Som Skogsstyrelsen uttrycker i sin delredovisning *"En förutsättning är att den politiska nivån hanterar resursaspekter för de berörda tillsynsmyndigheterna. Om tillräckliga resurser saknas finns det en ökad risk att Sverige inte anses kunna uppfylla kriterierna för ett A-land vad gäller övervaknings- och kontrollsystem"*.

Bortsett från kritiska synpunkter ovan avseende Skogsstyrelsens redovisning till regeringen, instämmer WWF till fullo i detta konstaterande. Och kan även tillägga att Skogsstyrelsen redan idag är underfinansierad för att genomföra en godtagbar tillsyn.

Gustaf Lind

Generalsekreterare

Världsnaturfonden WWF

Peter Roberntz

Senior Skogsrådgivare

Världsnaturfonden WWF

⁴ [slu-scenarier-for-utveckling-av-upptag-och-utslapp-av-vaxthusgaser-fran-lulucf-sektorn.pdf](#)

Stiftelsens generalsekreterare:
Gustaf Lind

Registrerad som:
Världsnaturfonden WWF
Org.nr: 802005-9823
Plusgiro 90 1974-6
Bankgiro 901-9746
Verksamheten kontrolleras av
Svensk Insamlingskontroll